GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 279. Sâmbătă, 13 (25) Decemvre. 1886.

Braşovŭ, 12 Decemvre 1886.

Vomŭ trece aḍĭ în revistă evenimentele ultime cele mai importante din afară.

Deputaţiunea Sobraniei bulgare, ajungêndŭ în Berlinŭ a fostŭ întîmpinată aicĭ cu o rĕcélă demonstrativă, spuindu-li-se membrilorŭ ei înainte, că vorŭ puté fi primiţĭ numai ca persóne private.

Aşa s'a şi întêmplatŭ. Fiiulŭ cancelarului, secretarulŭ de statŭ conte Herbert Bismarck, într'o conversaţiune privată, ce a avut'o cu delegaţii bulgarĭ. le-a datŭ sfatulŭ sĕ alégă ca domnŭ alŭ Bulgariei pe candidatulŭ Rusiei prinţulŭ de Mingrelia şi sĕ se împace cu Rusia.

Cu alte cuvinte, guvernulŭ germanŭ nu vrea sĕ se abată în cestiunea bulgară dela linia de conduită, ce şĭ-a tras'o dela începutŭ. Principele de Bismarck părtinesce şi aḍĭ ca şi mai înainte politica ruséscă faţă cu Bulgarii şi organele lui repetéză aprópe în fiecare ḍi asigurarea, că Germania n'are interese de apĕratŭ în Bulgaria.

De curêndŭ s'au schimbatŭ între ḍiarele de frunte oficiale din Petersburgŭ şi Berlinŭ nisce cuvinte de amiciţiă, carĭ ne dovedescŭ, că de amêndouĕ părţile esistă dorinţa de a susţiné legăturile de amiciţiă între cele douĕ împĕrăţii nordice pe câtŭ numai va fi cu putinţă.

Tactica cancelarului germanŭ de a accentua din când în când „interesele comune“ ale Germaniei şi Rusiei şi de a pleda prin organele sale pentru păstrarea alianţei cu acestŭ statŭ, a deşteptatŭ în cercurile influente dela Viena îngrijiri în ceea ce privesce relaţiunile Austro-Ungariei cu Germania.

Acestorŭ îngrijirĭ li s'a datŭ nutremêntŭ şi prin strania manieră cu care s'a discutatŭ în comisiunea militară a Reichstagului germanŭ cestiunea forţelorŭ armate ale Austro-Ungariei, dovedindu-se prin acésta lipsă de încredere în destoinicia armatei monarchiei dualiste.

La nedumeririle produse prin tactica Germaniei s'au mai adausŭ acum şi ameninţările de rĕsboiu ale organului oficiosŭ din Londra „Morning Post“. Guvernulŭ britanicŭ vrea sĕ intimideze pe Turcia şi sĕ o depărteze de Rusia, cu care ea a legatŭ în timpulŭ din urmă o prietiniă atâtŭ de grósă. Articululŭ ḍiarului memoratŭ ameninţă pe Turcĭ cu mĕsurile cele mai energice reale nu numai în Europa, ci şi în Asia, décă vorŭ mai continua politica rusofilă.

Rĕspundêndŭ la articululŭ fóiei englese, „Journal de St. Petersbourg“ ḍice, că acela are de scopŭ a paralisa încercările cele mai nouĕ dintre cabinete de a împăca interesele divergente în cestiunea bulgară.

Interesantŭ este, că fóia oficială rusésca declară categoricŭ cu acésta ocasiune, că Turcia şi Rusia suntŭ pe deplinŭ înţelese asupra resolvării cestiunei bulgare.

In Berlinŭ a făcutŭ mare sensaţiune articululŭ ḍiarului „Morning Post,“ ce 'lŭ reproducemŭ mai josŭ, pentru că pune la ordinea ḍilei cestiunea turcéscă. Acelŭ articulŭ, ḍice „National Zeitung“, ne arată, că punctele de litigiu dintre puterĭ nu suntŭ încă de locŭ cunoscute.

Era de prevĕḍutŭ, că pactulŭ specialŭ, ce l'a încheiatŭ Turcia cu Rusia cu privire la soluţiunea cestiunei bulgare, va deştepta oposiţiunea puterilorŭ celorŭ mai deaprópe interesate. Nicĭ Angliei, nicĭ Austro-Ungariei nu-i póte conveni, ca Ţarulŭ în unire cu Sultunulŭ sĕ reguleze afacerea bulgară unilateralŭ, fără a mai ţiné sémă de interesele lorŭ.

Demersurile cabinetului englesŭ semnalate de „Morning Post“ potŭ sĕ provóce prin urmare nisce grave conflicte şi este semnificativŭ, că organulŭ principelui de Bismarck, care vrea sĕ mijlocéscă înţelegerea dintre cabinete, de care vorbesce „Joarnul de Petersbourg,“ îşĭ îndréptă atacurile sale nu numai în contra foilorŭ polone şi a celorŭ oposiţionale germane, ci şi în contra foilorŭ englese, imputându-le şi acestora că vorŭ sĕ provóce unŭ conflictŭ între Germania şi Rusia.

Cu mare încordare aştéptă lumea politică desnodămêntulŭ încurcăturilorŭ diplomatice, ce o ţinŭ aḍĭ în continuă agitaţiune.

Ameninţările Angliei contra Turciei.

Firulŭ telegraficŭ ne comunicase despre unŭ articulŭ inspiratŭ alŭ fóiei engleze oficióse „Morning Post“, în care se atrage atenţiunea Porţii asupra periculelorŭ ce o ameninţă din causa actualei sale politice rusofile. Ĕtă în rĕsumatŭ cuprinsulŭ acelui articulŭ:

A venitŭ timpulŭ, ca Anglia sĕ oprésca pe aliata ei de a continua o politică, care ar sili pe Anglia sĕ procédă mai energicŭ. Ameninţările Rusiei provócă póte consternaţia în Constantinopolŭ, dér o procedere a Angliei va deschide ochii Turciei cu mai multŭ efectŭ şi mai repede, ca sĕ vadă primejdiile, ce le provócă prin procederea ei de astăḍĭ. Anglia e pregătită a continua politica tradiţională a menţinerei imperiului turcŭ, dér faţă cu situaţia seriósă din Orientŭ nu póte permite de locŭ Sultanului şi consilierilorŭ sĕi de a urma o politică echivocă, care ar mări numai dificultăţile existente. Décă Turcia va sta la indoială în acestŭ momentŭ, *guvernulŭ britanicŭ va fi silitŭ sĕ întîmpine ameninţările Rusiei prin resoluţii şi mĕsurĭ,* care vorŭ face repede pe Portă sĕ înţelégă, că politica ei de aḍĭ e prea perniciósă intereselorŭ ei în Europa şi Asia. *Politica, urmată acum de Turcia, îndémnă imperiosŭ pe Anglia, sĕ caute mijlócele cele mai bune spre a'şĭ apĕra interesele, fără a lua în sémă sórtea imperiului otomanŭ“.*

Ḍiarele vieneze facŭ următórele apreciărĭ asupra stărei relaţiunilorŭ dintre Englitera, Turcia şi Rusia, luândŭ ca normă articululŭ din „Morning-Post:

Aspru şi ameninţătorŭ este limbagiulŭ articulului publicatŭ de oficiosulŭ „Morning Post“ contra Porţii. Décă acestŭ articulŭ exprimă nu numai părerile cabinetului englesŭ, ci este şi expresiunea unei voinţe, apoi cei din Constantinopolŭ trabue sĕ ţină sémă de elŭ. Căcĭ elŭ arată Porţii că décă va urma cu politica ei în doi perĭ, Englitera, fără a mai ţiné sémă de sórtea imperiului otomanŭ, va căuta singură cele mai bune mijlóce spre a'şĭ apĕra interesele. Cu chipulŭ acesta Sultanulŭ este pusŭ directŭ în nevoiă de a'şĭ alege între Rusia şi Euglitera şi, spre a'i arăta calea pe care sĕ ésă din această dilemă, 'i se spune, că actuala ei politică este vătămătóre pentru interesele Porţii atâtŭ din Europa cât şi din Asia.

In Yildiz-Kiosc, unde până aci Englitera era privită ca fórte blândă, vorŭ trebui acum sĕ cugete, décă au făcutŭ bine de s'au aruncatŭ în braţele Rusiei, pentru a cărei dragoste au aţîţatŭ chiar pe Mohamedanii din Rumelia Orientală şi Bulgaria, şi décă acum numai rechemarea lui Gadban-paşa este de ajunsŭ spre a satisface pe Englitera. Ameninţările Rusiei, ḍice articululŭ în cestiune, au ingrijatŭ póte pe Sultan, dér şi procederea Englitereí póte sĕ fiă multŭ mai eficace.

Décă faţă cu aceste ameninţărĭ ale Englitereí punemŭ în paralelŭ înarmările rusescĭ dela Odesa şi Sevastopolŭ, apoi nu putemŭ decâtŭ sĕ ne arătămŭ îngrijaţĭ.

Alianţa austro-ungaro-germană.

Ḍiarele prusiane, raportândŭ despre desbaterea noului proiectŭ militarŭ, se ocupă şi de puterea armată a monarhiei nóstre într'unŭ modŭ fórte reservatŭ şi nu prea favorabilŭ. Acéstă împrejurare îndémnă pe „Armee-und Marine-Zeitung“ din Viena sĕ facă următórele observaţiunĭ:

„Cumcă noi nu estimămŭ esageratŭ propriele nóstre puterĭ combatante, cumcă noi nu ascundemŭ lipsurile ce esistŭ în armata nóstră şi îngrijirile ce ni le deşteptă efectivulŭ nostru prea micŭ în timpŭ de pace, numĕrulŭ micŭ alŭ cavaleriei, artileriei şi trupelorŭ tehnice, amŭ arătatŭ de curêndŭ. Şi noi avemŭ nevoiă de unŭ „proiectŭ militarŭ“, şi nu »puscile cu repetiţiă« şi gloatele suntŭ singurele durerĭ ale armatei nóstre. Dér acele lipsurĭ şi părţĭ slabe nu ne potŭ răpi consciinţa, că armata nóstră, la care se înrînduescŭ landwehrurile din amêndouĕ părţile ca factorĭ egalŭ îndreptăţiţĭ şi în multe privinţe de egală valóre, pe care în fine glótele o potŭ puternicŭ întări, va păşi în faţa puternicului inimicŭ cu vitejesculŭ şi vechiulŭ curagiu austriacŭ. O armată de o astfelŭ de însemnătate, ale cărei steagurĭ le încununéză laurii unorŭ victorii câştigate în grele timpurĭ, se cade sĕ s'aştepte la mai multŭ decâtŭ la »amintirea laudabilă« a ministrului de rĕsboiu »aliatŭ“. Décă déră calitatea morală a armatei austro-ungare e peste orĭce îndoială ridicată, nu vedemŭ pentru ce acéstă armată sĕ se dea perdută, înainte d'a fi intratŭ în luptă. Óre în faptă cifrele le decidŭ tóte şi e óre lucru făcutŭ, că colosulŭ rusŭ — décă şĭ-ar îndrepta odată puterea sa contra patriei nóstre, în tótă acea tăriă numerică strivitóre, pe care administraţiunea germană de rĕsboiu le-o pune la inimă deputaţilorŭ ameninţândŭ — apare pe acelŭ teatru de rĕsboiu, pe care ar trebui elŭ (colosulŭ rusŭ) sĕ 'ntâlnéscă armata austro-ungară şi póte şi o parte a celei germane? Óre acéstă armată rusă n'a fostŭ totdéuna în avantagiu numericŭ şi óre totdéuna a avutŭ sĕ înregistreze numai victorii? Óre e de necreḍutŭ în istoria rĕsboiului —sĕ rĕsfoiască numai cineva în cea prusiană — casulŭ că o putere numerică mai slabă pregătesce celei covĕrşitóre perderĭ decidĕtóre? Se 'nţelege de sine, că ne-amŭ bucura fórte multŭ, décă într'o încurcătură rĕsboinică cu Rusia, afară de alţĭ aliaţĭ pe carĭ putemŭ conta cu órecare siguranţă, amŭ vedé o parte a gloriósei armate germane alăturea cu noi séu celŭ puţinŭ într'o posiţiune ce insuflă respectŭ la graniţele ostice germane, séu — chiar în casulŭ nu cu totulŭ eschisŭ, că amŭ avé sĕ ne luptămŭ cu Rusia fără sprijinulŭ Germaniei — atribuimŭ armatei şi patriei nóstre atâta putere, tăriă şi abnegaţiune, ca sĕ se pótă apĕra imperiulŭ cu succesŭ. Pe o puternică cooperare a armatelorŭ germane cu ale nóstre putemŭ conta într'unŭ astfelŭ de rĕsboiu cu atâtŭ mai puţinŭ, cu câtŭ ar fi de aşteptatŭ cu siguranţă nerĕsturnabilă în acelaşĭ timpŭ unŭ rĕsboiu alŭ Germaniei cu Francia. Cumcă noi, décă ar esista periculŭ unui rĕsboiu rusŭ, care momentanŭ abia ameninţă, n'amŭ fi cu totulŭ părăsiţĭ, credemŭ că putemŭ spera; fiindŭ însĕ şi numai o parte a armatei ruse legată aiurea, atuncĭ Austro-Ungaria va sci, ca atâtŭ de adeseorĭ în timpurĭ grele, sĕ oscileze sabia sa puternicŭ şi nicĭdecum fără speranţă în luptă chiar contra unui contrarŭ covĕrşitorŭ“.

Cum vedemŭ, alianţa între monarhia nóstră şi cea germană nu prea stă pe base tarĭ şi unŭ sprijinŭ din partea Germaniei în casŭ de rĕsboiu nu e speranţă sĕ aibă monarhia nóstră. Lipsesce şi de o parte şi de alta încrederea reciprocă. Curiósă alianţă!

SCIRILE ḌILEI.

Ministrulŭ de comerţŭ austriacŭ primindŭ pe membrii unei deputaţiunĭ venite în numele »Associaţiunei pentru esportŭ“, a spusŭ că delegaţii românĭ pentru tractările comerciale suntŭ aşteptaţĭ sĕptĕmâna acésta, şi că elŭ speră, că negociările vorŭ rĕuşi înaintea anului nou.

—x—

In urma unei circulărĭ a departamentului vamalŭ rusescŭ, s'a permisŭ transportulŭ de mărfurĭ din *Austro-Ungaria în România* pe căile ferate rusescĭ via Volocisk-Unghenĭ.

—x—

In ministeriu se înfiinţéză dela 1 Ianuariu o nouă secţiune, avêndŭ ca preşedinte pe consiliarulŭ ministerialŭ Paulŭ *Trifunacz,* care sĕ esecute ca prima instanţă legea asupra comuniunilorŭ de casă în fostulŭ ţinutŭ grăniţărescŭ.

—x—

Comisiunea administrativă a comitatului *Hont* a tractatŭ la 15 Decemvre n. afacerea acelorŭ funcţionarĭ comitatensĭ, pe carĭ tribunalulŭ din Ipolysagh ĭi pusese în stare de acusaţiune pentru abusŭ de putere' în oficiu şi pentru vătămarea libertăţii personale, comise în timpulŭ alegerilorŭ. Aceştĭ funcţionarĭ suntŭ trei solgăbirĕi, unŭ magistru pădurarŭ comunalŭ, unŭ notarŭ cercualŭ, carĭ s'au şi suspendatŭ din oficii.

—x—

„Südung. Ll.' află din *Fiscutŭ*, că la 14 Decemvre n. a fostŭ acolo o bătaiă sângerósă. In acea ḑi s'a sfinţitŭ scóla comunală, sfĕrşindu-se serbarea cu unŭ »áldomás«. Séra se născu cértă între Mitru Rista şi între judele comunalŭ Vasilie Velni, care degeneră în bătaiă. Juratulŭ Theodor »András“ luă partea judelui, ér mai mulţĭ Românĭ luară partea lui Rista şi se încăerară. Mai multe persóne au fostŭ rănite. S'a pornitŭ cercetare. Nu scimŭ, décă lucrurile s'au petrecutŭ astfelŭ, dér întrebămŭ: cum ajungŭ Românii la scóla comunală?

—x—

Banca poporală din *Losonţŭ* a fostŭ spartă de hoţĭ şi jefuită de 10,000 fl. Pentru descoperirea hoţilorŭ, direcţiunea a promisŭ unŭ premiu de 600 fl.

—x—

La Banca poporală din *Billet*, lângă Gyertyamos, s'a descoperitŭ o *defraudare* colosală; din 30,000 fl. capitalulŭ acţiunilorŭ şi din 60,000 fl. banii depuşĭ, numai o mică parte va mai fi scăpată. Tribunalulŭ din Chichinda mare cercetéză. Creditulŭ împrumutătorului nu atérna de solvabilitatea lui séu de garanţia poliţei, ci de gradulŭ de amiciţiă alŭ aceluia cu directorulŭ. Se împrumutau banii fără poliţă, fără obligaţiune şi fără nicĭ o asigurare.

—x—

D-lŭ Dr. *Alexiu Laurionessi* din districtulŭ Năsĕudului a depusŭ cu bunŭ succesŭ la 1 Decemvre v. censura de advocatŭ la tabla r. din Tĕrgu-Mureşului. Felicitările nóstre!

—x—

Se ḑice că prinţulŭ *Alexandru de Battenberg* va sosi pe la inceputulŭ lui Ianuariu în Bucurescĭ, unde va fi câteva ḑile óspele regelui Carolŭ.

—x—

Mai mulţĭ notabilĭ bulgarĭ au sositŭ în Bucurescĭ, ḑice »Românulŭ,“ spre a intra din nou în tratărĭ cu mai mulţĭ bancherĭ. pentru contractarea unui împrumutŭ de câteva milióne pentru Bulgaria. Caravelov, fostŭ regentŭ bulgarŭ, trece prin Bucurescĭ, ducêndu-se în Rusia.

—x—

Mercurĭ a fostŭ alegerea a trei *Episcopĭ* în *România*, de colegiulŭ specialŭ compusŭ din cameră, Senatŭ şi Sinodŭ. Şedinţa a fostŭ presidată de Metropolitulŭ primatŭ, avêndŭ la drépta pe preşedintele Senatului, şi la stânga pe alŭ Camerei. Presenţĭ 13 Sf. Prelaţĭ, 65 senatorĭ şi 106 deputaţĭ. Scaunele declarate vacante erau: Dunărea-de-josŭ, Huşĭ şi Râmnicu-Vâlcei. La Dunărea de josŭ s'a alesŭ P. S. S. Partenie Clinceanu Bacaoanu. La Huşĭ P. S. S. Silivestru Piteşteanu. La Râmnicu Vâlcei P. S. S. Ghenadie Craioveanu.

—x—

„Voinţei Naţionale“ i se scrie dela Paris: „D-lŭ Dr. *G. Assaky*, care se află ca agregatŭ alŭ Facultăţei de medicină dela Lille, unde este însărcinatŭ şi cu cursulŭ de anatomiă, în lipsă de profesorŭ titularŭ, a fostŭ acum din nou numitŭ pe o periodă de nouă anĭ şefulŭ lucrărilorŭ de anatomiă dela aceea Facultate, în urma unui distinsŭ concursŭ. Nu putemŭ decâtŭ a trimite tênĕrului şi ilustrului nostru compatriotŭ călduróse felicitărĭ.“

—x—

Se vorbesce, că fiiulŭ celŭ mai mare alŭ d-lui Mihailŭ *Cogălniceanu* va fi numitŭ în curêndŭ secretarŭ la legaţiunea din Petersburgŭ.

—x—

Obiectulŭ învĕţământului primarŭ în *România*, ḑice „România Liberă«, este astfelŭ specificatŭ în noulŭ proiectŭ de lege asupra instrucţiunii publice: Art. 24. Învĕţământulŭ primarŭ cuprinde: instrucţiunea morală şi religiósă; vorbirea, cetirea şi scrierea în limba română; elementele limbei române; calcululŭ mintalŭ; sistemulŭ numeraţiei; operaţiile cu numere întregĭ şi fracţionare; regulele de trei; sistemulŭ legalŭ de mĕsurĭ şi greutăţĭ; noţiunĭ de geografiă şi de istoria ţĕrii; noţiunĭ de geografiă generală; noţiunĭ de sciinţe naturale; cunoscinţa sumară a fenomenelorŭ celorŭ mai obicĭnuite; desemnulŭ; cantulŭ; gimnastica; pentru băieţĭ, exerciţii manuale pentru fete, lucrulŭ de mână; în comunele ruralĭ, noţiunĭ de agricultură şi de zootechniă practică.

O nouă espediţiune în Africa centrală.

In urma unei telegrame a regelui Leopold II alŭ Belgiei, Henry *Stanley*, care tocmai întreprindea o călĕtoriă prin America nordică, a pornitŭ la 15 Decemvre n. îndĕrĕtŭ spre Europa. Scopulŭ chiămărei sale este o nouă şi mare espediţiune în Africa centrală, a cărei ideă a pornitŭ dela regele Belgiei. Corespondentulŭ lui „P. Ll.' raportéză despre acéstа următórele din Bruxela:

„Espediţiunea, care se va pune în mişcare — precum se ḑice — la sfĕrşitulŭ lui Februariu 1887, urmăresce unŭ îndoitŭ scopŭ. Inainte de tóte e vorba de liberarea esploratorului africanŭ *Dr. Schnitzler*, germanŭ, care sub numele de *Emin Bey*, administréză o provinciă sudsudaneză în numele guvernului egiptênŭ. Emin Bey e rĕu strîmtoratŭ în provincia sa de diferitele seminţii dé Negri, carĭ locuescŭ jurŭ împrejurŭ, aşa că viéţa sa e în periculŭ, cu atâtŭ mai multŭ, că legătura cu Egiptulŭ ĭi este tăiată. O telegramă de curêndŭ sosită anunţă chiar, că setosulŭ de sânge *Muango*, rege alŭ Negrilorŭ din Uganda, a năvălitŭ pe teritoriulŭ Unioro, care e limitrofŭ cu provincia lui Emin Bey, şi a măcelăritŭ 10,000 de indigenĭ. Décă acéstă scire se va adeveri, atuncĭ greutăţile espediţiunei lui Stanley suntŭ în modŭ însemnatŭ mărite, deórece o espediţiune în contra puternicului rege alŭ Negrilorŭ Muango numai cu o armată tare se póte întreprinde.

Stanley are acum problema sĕ pĕtrundă prin Egiptulŭ de susŭ şi prin Sudanŭ până la Emin Bey. Cheltuelile preliminate cu vr'o 30 milióne francĭ se vorŭ purta de guvernulŭ egipteanŭ, de regele Belgiei, de guvernulŭ englezŭ şi de avuţii particularĭ Mackinnon din Glasgow şi Hutton din Manchester.«

„Deodată cu espediţiunea lui Stanley, se întocmesce o a doua espediţiune sub conducerea îndrăsneţului esploratorŭ Iosefŭ *Thompson* totŭ pentru liberarea lui Emin Bey. Acéstă însĕ va apuca altŭ drumŭ şi anume va evita trecerea prin teritoriulŭ Uganda. In casŭ când eliberarea lui Emin Bey ar isbuti, atuncĭ espediţiunea mai are o problemă, anume o îndrăsnéţă trecere dela litoralii Zanzibarului spre Congo de susŭ, curăţirea acestuĭ teritoriu de comercianţii arabĭ de sclavĭ şi recucerirea staţiunei principale a aceluia, *cataractele lui Stanley*. Espediţiunea acésta din urmă, ale cărei cheltuelĭ le va purta singurŭ regele Leopold II, va pretinde vr'o 10 milióne francĭ. Henry Stanley se aştéptă aci la finele lui Decemvre, ca sĕ se'nţelégă cu regele asupra amĕruntelorŭ acestei întreprinderĭ fórte îndrăsneţe'.

Scirĭ militare.

Din Savastopolŭ se anunţă, că la admiralitatea d'acolo domnesce mare activitate. In arsenale se lucréză şi nóptea, pentru a se termina câtŭ mai repede cu cuirasatele puse în lucrare. La Sevastopolŭ şi Balaclava partea navigabilă este închisă prin mine de mare şi la ţĕrmŭ se înfiinţéză staţiunĭ de observaţiune cu maşinĭ electrice şi cu camere obscure, care stau în legătură cu torpilele. La Ho'in a sositŭ unŭ regimentŭ de cavaleriă. In urma unui ordinŭ din Petersburg, toţĭ comandanţii trupelorŭ de cavaleriă, artileriă şi trenŭ, din guvernamentulŭ Vistulei au trimisŭ jumĕtate din echipamentulŭ lorŭ la Chişineu pentru armata de sudŭ. Pe linia Radzivilov, fortăréţa Dubno şi Rosovo se observă o însemnată concentrare de trupe. Rusia, după cum i se telegrafiază ḑiarului „Kölniche Zeitung“, umblă sĕ facă pe piéţa Parisului unŭ împrumutŭ de 500 de milióne, pentru a'şĭ completa înarmările. Pentru arsenalulŭ rusŭ s'a angageatŭ în Boemia unŭ mare numĕrŭ de măeştri şi reparatorĭ de puscĭ. Mai mulţĭ de aceştia au plecatŭ din Praga la Varşovia. Angageamentele le facŭ agenţĭ ruşĭ şi în contracte se ḑice, că cei angageaţĭ intră în serviciulŭ de statŭ alŭ Ţarului. Din mai multe provincii ruse sosesce scirea, că diferite părţĭ de trupe se echipéză ca de rĕsboiu, se cumpĕră caĭ şi se ţinŭ strictŭ în evidenţă reserviştii.

Valea Bârgăului, 20 Decemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! La 17 Noemvre n. c. s'a întêmplatŭ în Sân-Georgiulŭ românŭ din valea Someşului alegerea a 7 representanţĭ comitatensĭ pentru congregaţiunea comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ, în loculŭ acelora, cărora în urma sorţirei dinţ ĕstŭ-timpŭ le-a espiratŭ mandatulŭ.

De cerculŭ electoralŭ alŭ Sân-Georgiului se ţinŭ şi cele 8 comune din valea Bârgăului şi astfelŭ maioritatea absolută a acelui cercŭ — abstragêndŭ de câţĭva Jidanĭ, Armenĭ şi „patrioţĭ“ dela oficiulŭ montanisticŭ din Rodna — o formézâ Românii.

Ar urma decĭ, ca şi cei 7 aleşĭ ce au sĕ ne representeze şi apere interesele în Congregaţiunea municipală sĕ fiă Românĭ şi încă Românĭ cu abnegaţiune, curagiu şi rĕvnă de a lucra. Cu durere însĕ — şi nicĭ decâtŭ spre cinstea nóstră — vinŭ a constata, că alegerea de representanţĭ comitatensĭ dela 17 Noemvre a. c. nu s'a întêmplatŭ astfelŭ, după cum amŭ doritŭ şi ar fi trebuitŭ sĕ se întêmple. Ci contrarii noştri — profitândŭ de nepregătirea, constituirea şi deplina înţelegere a alegĕtorilorŭ românĭ şi îndeosebĭ a celorŭ de pre valea Someşului, precum şi de neparticiparea lorŭ la actulŭ alegerei în numĕrŭ după cum s'a aşteptatŭ, folosindu-se apoi de îndatinatele lorŭ presiunĭ, intimidărĭ şi corteşirĭ, precum şi de slăbiciunea unorŭ Românĭ de pănura notarilorŭ Nagy, Sânjoanŭ şi părintele Coşbucŭ, precum şi câţĭva învĕţătorĭ ca cei din comuna Maierŭ, carĭ îşĭ batŭ jocŭ de pânea din carea traescŭ — au reuşitŭ sĕ scótă din urnă ca aleşĭ 4 „patrioţĭ“ patentaţĭ din Rodna, kulturegyletiştĭ per escelentiam.

Alegerea din cestiune însĕ, în urmarea protestului insinuatŭ de alegĕtorii Românĭ pre basa abusurilorŭ şi corteşirilorŭ întêmplate într'unŭ modŭ de totŭ vĕditŭ şi cutezătorŭ din partea pretorelui saso-ungurŭ alŭ cer-

FOILETONU.

Scrierea istoriei la Ungurĭ.

Se scie că societatea slovacă „Matica« din Ungaria de nordŭ a fostŭ desfiinţată de ministerulŭ unguresсŭ, sub pretextŭ că agita şi făcea panslavismŭ, — precum a fostŭ desfiinţată societatea studenţilorŭ românĭ »Iulia« din Clujiu, sub pretextŭ că făcea dacoromânismŭ. Banii »Maticei' ĭi folosesce o reuniune de maghiarisare pentru a scrie şi tipări cărţĭ »patriotice“ şi a le rĕspândi printre Slovacĭ.

Cum se scriu acele cărţĭ, pretinse patriotice, se scrie: orĭ ce altŭ poporŭ din monarchiă n'a fostŭ şi nu este nicĭ la degetulŭ micŭ alŭ Ungurilorŭ; numai ei, Ungurii, au fostŭ şi suntŭ poporŭ de viţă nobilă şi viteză, poporŭ liberalŭ şi constituţionalŭ, patrioticŭ şi politicŭ, cultŭ şi tobă de carte, încâtŭ nu lŭ mai încape sciinţa, ci trebue sĕ o reverse şi extra Hungariam, în Orientulŭ celŭ barbarŭ.

Unŭ nou exemplu de acestŭ soiu de scriere a istoriei la Ungurĭ ne dă *Svetozar Hurban-Vajonsky* în „Narodnie Noviny« despre o broşură cu care începe acelŭ şirŭ de scrierĭ menite a patriotisa şi civilisa pe Slovacĭ, carĭ altmintrelea, veḑi Dómne, n'arŭ mai eşi din întunereculŭ ignoranţei. Autorulŭ e *Moriţ Jokai*, care póte fi bunŭ romancierŭ, numai istoricŭ nu. Sĕ lăsămŭ sĕ vorbéscă Hurban:

„Maurus Jokai, liberalulŭ arhiscriitorŭ, archifilologŭ şi archipoliticŭ maghiarŭ, totodată intimulŭ amicŭ alŭ atotputernicului ministru-preşedinte Tisza, scrie istoria Ungariei! Deocamdată a apĕrutŭ în Budapesta prima fasciculă a părţii I în editura „reuniunei de cultură maghiară pentru Slovacĭ.“

„Trebue sĕ ne ţinemŭ firea şi sĕ ne gândimŭ la sĕrmanulŭ nostru poporŭ slovacŭ şi la suferinţele lui, ca sĕ nu cădemŭ într'unŭ tonŭ iritatŭ, décă vremŭ sĕ judecămŭ lucrarea lui Jokai. Décă amŭ fi liberĭ, atuncĭ décă amŭ avé libertatea culturală şi naţională, douĕ vorbe ale unui scriitorŭ slovacŭ recunoscutŭ ar fi de ajunsŭ a omorî pentru eternitate opşorulŭ lui Jokai. Dér în dina de aḑĭ trebue sĕ luămŭ în seriosŭ şi astfelŭ de lucrurĭ, spre a ilustra trista stare a înaltŭ dotatului poporŭ slovacŭ şi modulŭ de scriere maghiară istorică a unui Jokai.«

„Ântêiulŭ capitulŭ alŭ scrierei lui Jokai are titlulŭ: *Leagĕnulŭ poporului*, anume alŭ celui maghiarŭ, căcĭ originalulŭ este maghiarŭ; orĭ dóră nu cumva alŭ celui slovacŭ, décă s'a editatŭ cartea slovăcesce pentru Slovacĭ de o reuniune »slovacă“ din banii fostei nóstre Matice?«

»Şi îndată cea dintêiu proposiţiune în cartea lui Jokai ne învéţă, că înainte de o miiă de anĭ (aşadĕră cam în anulŭ 862) acolo, unde zace acum Ungaria, era *mare* (apă)! Nu vreţĭ sĕ credeţĭ? S'ar părea că vremŭ sĕ glumimŭ, şi de aceea citămŭ vorbă de vorbă: »Inainte cu o miiă de anĭ, când înţelepţii din Orientŭ (sic!) numiau Europa unŭ teritoriu necunoscutŭ, nelocuitŭ, era acolo, unde zace acum Ungaria, *mare* — şi departe de noi, în inima (sic!) Asiei nordice, în dosulŭ pustiului de stâncĭ şi a munţilorŭ de zăpadă trăia unŭ poporŭ, care în sfatulŭ lui Dumneḑeu fŭ destinatŭ sĕ numéscă cu timpulŭ fosta suprafaţă cuprinsă de acéstă mare patria sa“. Nu e necesarŭ, mulţămită Domnului, a spune publicului nu celui nesciutorŭ, că înainte cu o miiă de anĭ au venitŭ la noi Slovacii, carĭ locuiamŭ în Ungaria, sfinţii apostolĭ Cirilŭ şi Metodiu, au învĕţatŭ pe strĕmoşii noştri încă atuncĭ Azbuche, au tradusŭ sfânta scriptură în limba slavă. Inainte cu o miiă de anĭ aveamŭ pe propriulŭ nostru pămêntŭ în Ungaria oraşe, sate, agri. Şi acum vine Jokai şi ne spune, că Ungaria înainte cu o miiă de anĭ era — o mare! Este óre acésta o ignoranţă naturală, brutală, orĭ unŭ modŭ de scriere intenţionatŭ, calculatŭ a prosti poporulŭ nostru slovacŭ?“

„Acéstă mare a dispărutŭ şi în loculŭ ei veni o a doua — poporulŭ „unguresсŭ.“ Aşa ne învaţă Maurus Jokai! Şi acesta era — nomaḑĭ până la graniţele japoneze Apoi descrie pe aceştĭ — „Ungurĭ«; ei sĕ fi

cului Rodnei „Kirschner“, precum şi a mai susŭ amintiţilorŭ notarĭ carĭ abuséză de sudórea cruntă a opincariului românŭ din carea trăescŭ — s’a anulatŭ din partea oficiului vice-comitatensŭ, lăsându-se celorŭ nemulţămiţĭ terminŭ de 15 ḑile de apelare în contra acestei decisiunĭ.

După cum însĕ e sciutŭ, pretinşii marĭ „patrioţĭ“ din Rodna, pre lângă tóte opintirile nu vorŭ reuşi a rĕsturna protestulŭ din deajunsŭ motivatŭ alŭ alegĕtorilorŭ românĭ şi astfelŭ nicĭ anularea alegerei întêmplate din partea vice comitelui, ci în celea mai deaprópe ḑile sperămŭ, că se va escrie o adoua alegere.

Ar fi de doritŭ acuma — pre basa celorŭ păţite şi esperiate la alegerea din 17 Noemvre a. c. — ca alegĕtorii românĭ sĕ nu mai aştepte alegerea adoua cu mânile în sînŭ, lăsându-se în mâna întêmplărei, ci punêndŭ umĕrŭ la umĕrŭ în bună înţelegere sĕ se constitue şi sĕ lucre toţĭ ca unulŭ şi unulŭ ca toţĭ, într’unŭ cugetŭ şi o simţire sĕ purcédă la actulŭ alegei, ca deoparte sĕ pótă da o viuă dovadă adversarilorŭ noştri de ceea ce póte Românulŭ, lucrândŭ în înţelegere; ér de altă parte sĕ pótă reuşi alegerea aşa după cum pretindŭ interesele nóstre şi nu după cum o voescŭ acésta contrarii noştri.

Inainte de a termina însĕ, una mĭ-aşĭ permite de a pune la inima alegĕtorilorŭ românĭ din acestŭ cercŭ, şi adecă: de a candida şi alege ca representanţĭ în adunarea municipală numai astfelŭ de bărbaţĭ, carĭ îşĭ pricepŭ pre deplinŭ chiămarea şi suntŭ independenţĭ, cu ţinuta românéscă pre deplinŭ pronunţată şi carĭ nu umblă cu 2 banĭ în trei pungĭ, carĭ suntŭ mai departe Românĭ de inimă şi de simţĕminte nu numai din gură, ci şi în faptă, carĭ suntŭ activĭ şi curagioşĭ ér nu şovăitorĭ. Şi acésta o recomandŭ cu atâtŭ mai alesŭ, cu câtŭ au de a combate pre unŭ neîmpăcatŭ duşmanŭ alŭ nostru, pre Bánffy-paşa, care din rĕsputerĭ lucră de a ne aduce şi pre noi acolo, unde a adusŭ pre confraţii noştri din Comitatulŭ vecinŭ Solnocŭ-Dobêca.

— *bârgăuanulŭ.* —

Din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, 19 Dec. 1886.

Am vorbitŭ în Nr. 249 alŭ acestui preţuitŭ ḑiarŭ despre modulŭ înfiinţărei, precum şi motivele aduse ca pretestŭ pentru înfiinţarea unei scolĭ unguresci de statŭ în comuna *Panticeu,* din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca.

Comuna acésta este comună românéscă şi în susţinerea scólei sale confesionale a avutŭ a întîmpina numai dificultăţĭ şi urgisire din partea organelorŭ statului. Câtorva streinĭ aşeḑaţĭ în acéstă comună li-s’a făcutŭ scólă de statŭ, pentru ca sĕ se „lumineze“ şi adape din isvorulŭ maghiarisărei şi pentru ca statulŭ sĕ’i mântuéscă de „periculŭ valachisărei.“ Bine déră! Facă-se maghiarĭ din creştetŭ până’n tălpĭ toţĭ Evreii de pe suprafaţa pământului cu Armenĭ cu totŭ, căcĭ nouĕ nu ne pasă; elementulŭ românescŭ are cu multŭ mai mare forţă de vieţă, decâtŭ sĕ fiă avisatŭ la ajutorulŭ şi asimilarea străinilorŭ pentru susţinerea naţionalităţii sale.

Ceea ce însĕ m’a îndemnatŭ pe mine sĕ scriu cu ocasiunea mai susŭ ḑisă au fost apucăturile şi reaua voinţă prin carĭ străinii din Panticeu umblă sĕ paraliseze şi sĕ nimicéscă activitatea scólei confesionale românescĭ, ér pe copii de Românŭ se nisuescŭ ai înstrăina dela scóla lorŭ românéscă şi a-i duce la scóla ungurécă. Nu „frica valahisărei“ a fostŭ aşaderă adevĕratulŭ scopŭ alŭ înfiinţărei scólei de statŭ din Panticeu, ci dorulŭ maghiarisărei. Acéstă am ḑis’o pe cale publică, pentru ca sĕ vedă iscusiţii maghiarizatorĭ, că noi le pricepemŭ intenţiunea şi scimŭ că ce voescŭ. Scrisórea mea însĕ a produsŭ multŭ sânge rĕu între „patrioţii“ din Panticeu, carĭ prin învĕţătorulŭ scólei unguresci de statŭ au datŭ o nouă năvală asupra scólei românescĭ. Acésta din nou a începutŭ a stărui prin totŭ felulŭ de apucăturĭ, ca sĕ seducă pe copiii românĭ dela scóla lorŭ propriă confesională la cea ungurécă de statŭ, care are vr’o 30 scolarĭ, unŭ mixtum compositum de streinĭ, pe când scóla românéscă are peste 52 de scolarĭ.

N’ajută însĕ nimicŭ Nicĭ promisiunile, nicĭ ameninţările nu suntŭ în stare a sparge buna unire şi înţelegere ce este între bravii poporenĭ românĭ din Panticeu. Pentru credinţa cu care ómenii aceştia ţinŭ la legea lorŭ şi pentru strădania cu care ei se îngrijescŭ de scóla şi biserica lorŭ, vrednicĭ suntŭ de lauda tuturorŭ şi fiă încredinţaţĭ, că décă şi de aci înainte vorŭ păḑi unirea de până acum, Dumneḑeu cu ei va fi şi nu-i va lăsa la perire.

Acestea suntŭ urmările binecuvêntate pentru unŭ poporŭ, care se bucură de învĕţătorĭ harnicĭ şi bunĭ păstorĭ sufletescĭ. Câtŭ pentru meritele netăgăduite ce şi-le face pe terenulŭ acesta d-lŭ protopopŭ respectivŭ, I. Hăţeganu din Dergea, le-am amintitŭ în parte cu altă ocasiune. Regretŭ însĕ fórte multŭ, că am trecutŭ cu vederea pe venerabilulŭ bĕtrânŭ, d-lŭ Demetriu Zdroba, preotulŭ românŭ din Panticeu, care încă îşĭ are partea sa bine-meritată la lauda ce o seceră Românii din Panticeu prin solidaritatea şi atitudinea lorŭ românéscă. Fără îndoélă, că omulŭ acesta a avutŭ şi are multă tragere de inimă faţă cu şcóla şi biserica sa, ér décă totuşĭ ar mai fi ceva de doritŭ, acésta ar fi sĕ se atribue singurŭ numai bĕtrâneţelorŭ sale adêncĭ. Nu vréu sĕ fiu nedreptŭ faţă cu bĕtrânulŭ acesta venerabilŭ, peste alŭ căruia capŭ trecură 80 de anĭ şi mai bine, de aceea grăbescŭ a accentua că în decursŭ de 50 de anĭ ca păstorŭ sufletescŭ şi directorŭ alŭ şcólei sale confesionale şĭ-a câştigatŭ multe merite prin îngrijirea părintéscă şi conducerea înţeléptă a turmei sale. Ba în mânia bĕtrâneţelorŭ sale adêncĭ n’a întârḑiatŭ a desvolta în faţa periculului o activitate adevĕratŭ românéscă şi vrednicŭ de numele unui bunŭ păstorŭ sufletescŭ, isbutindŭ a nimici tendinţele învĕţătorului ungurescŭ, aşa câtŭ acesta n’a pututŭ corupe nicĭ într’unŭ chipŭ pe Românĭ ca sĕ-şĭ dea copii la şcóla ungurécă. Numai o luptă din inimă şi în comunŭ purtată din partea protopopului şi a preotului póte sĕ ducă la o isbândă ca acésta, ér dela o asemenea luptă nicĭ unulŭ din aceştĭ părinţĭ sufletescĭ pană acum nu s’a retrasŭ şi suntemŭ sigurĭ, că o vorŭ continua cu acelaşĭ zelŭ până la ultima putere.

Pentru a dovedi şi mai lămuritŭ atragerea de inimă a d-lui preotŭ Zdroba, voiu mai aminti, că cu ocasiunea comasărei din 1885 prin zelulŭ sĕu i-a succesŭ a dobêndi pentru biserică o moşiă de 21 jugĕre pământŭ, carĭ astăḑĭ aducŭ unŭ venitŭ anualŭ de 100 fl. pe séma bisericei. Nu mai puţinŭ dovedesce tragerea de inimă a d-lui Zdroba faţă cu credincioşii sĕi unŭ faptŭ întêmplatŭ astă-véră în comuna sa. Invĕţătorulŭ ungurescŭ începuse adecă a profeţi poporului, că în anumitŭ timpŭ se va ivi o tempestate mare împreunată cu grindină. Poporulŭ începuse a-se înspăimênta şi la cererea lui, bĕtrânul preotŭ fu gata numai decâtŭ a face în tótă ḑiua slujbe şi a se ruga lui Dumneḑeu ca sĕ ferécă pe poporŭ de împlinirea acestei false profeţii Dumneḑeu a ascultatŭ glasulŭ bĕtrânului preotŭ şi acéstă împrejurare i-a ajutatŭ multŭ întru a face pe poporŭ sĕ-lŭ asculte şi sĕ fiă solidarŭ.

Călĕtorulŭ.

Ultime scirĭ.

„Potsdamer Nachrichten“ aduce scirea, că o persónă înaltă (se ḑice că Ţarulŭ) într’unŭ momentŭ de iritaţiune a împuşcatŭ cu revolverulŭ asupra ataşatului militarŭ germanŭ din Petersburgŭ. Generalulŭ e greu rănitŭ, décă nu chiar mortŭ. Acéstă scire o aducŭ şi „Kreuzzeitung“ şi „National Zeitung“.

Biuroulŭ de corespondenţă nu ne-a comunicatŭ acéstă scire, de unde se vede că are nevoiă de confirmare, cu atâtŭ mai multŭ că e unŭ casŭ gravŭ. Aşa se împrăştiase deunăḑile scirea, că Ţarulŭ ’şĭ-a împuşcatŭ pe adjutantulŭ sĕu, scire care nu s’a adeveritŭ. De aceea scirea de mai susŭ trebue luată cu reserva cuvenită.

Praga, 22 Deeemvre. — In şedinţa de aḑĭ a *dietei boeme* deputaţii germanĭ au făcutŭ propunerea ca sĕ se casseze ordonanţa de limbă din Aprilie 1885 şi rescriptulŭ ministerialŭ din Septemvre 1886 şi sĕ se aducă o lege pentru împărţirea cercurilorŭ judecătorescĭ şi administrative după naţionalităţĭ. Principele Carolŭ Schwarzenberg a cerutŭ ca dieta sĕ trécă la ordinea ḑilei asupra acestei propunerĭ a deputatului Plener. Fiindŭ primită de către maioritatea cehă moţiunea de trecere la ordinea ḑilei, acésta a produsŭ mare amărăciune în sînulŭ deputaţilorŭ germanĭ.

Conducĕtorul lorŭ Schmeykal a declaratŭ în urmă în numele deputaţilorŭ germanĭ din dietă, că, deórece maioritatea cehă nu voiesce nicĭ sĕ discute asupra gravaminelorŭ şi dorinţelorŭ poporului germanŭ din Boemia, pentru dênşii nu mai este locŭ în acéstă dietă până ce nu li se va da garanţia, că gravaminele lorŭ vorŭ fi discutate în modŭ realŭ.

După acéstă declaraţiune deputaţii germanĭ din stânga, toţĭ afară de unulŭ, au părăsitŭ sala dietei. Astfelŭ representanţii poporului germanŭ din Boemia au înauguratŭ politica de abstinenţă, eşindŭ din dietă ca şi la 1871, când au protestatŭ în contra politicei ministrului Hoheuwart.

Pasulŭ acesta este de-o mare gravitate în momentele de faţă mai cu sémă, când monarchia este ameninţată de încurcătură estorióră.

DIVERSE.

Diresulŭ şi ascuţişulŭ cuţitelorŭ şi altorŭ instrumente tăetore. — Mai adeseorĭ cuţităria întrebuinţată la ţéră, ce se cumpĕră de obicĭnuitŭ de prin têrgurĭ, provine din Austro-Ungaria şi metalulŭ lorŭ e astfelŭ de prostŭ (ca mai tóte obiectele ce ne exportéză vecina nóstră) încâtŭ tăişulŭ după cea mai mică întrebuinţare se strică. Următorulŭ mijlocŭ are de scopŭ d'a îmbunătăţi şi ascuţi asemenea obiecte, fără de a se strica instrumentele precum s’ar păré: Se ţinŭ, ca o jumătate de ciasŭ, îmuiate tăişurile acelorŭ instrumente în una din amestecăturele următore, ale cărorŭ efecte suntŭ aceleaşĭ: 100 grame apă şi 9 grame acidŭ chlorhydricŭ, séu: 100 grame apă şi 5 grame apă tare (concentrată.) După o jumĕtate de ciasŭ se scotŭ din acéstă amestecătură tăişurile şi, după ce se usucă, se trecŭ pe o pétră de ascuţitŭ pe care se pică o picătură de untŭ-delemnŭ.

O visită la unŭ bolnavŭ. — Celebrulŭ domesticitorŭ de, fiare Bidel, zace acum la Parisŭ, bolnavŭ d’o paralisiă parţială. Leulŭ sĕu giganticŭ »Sultan,« pe care-lŭ crescuse şi domesticise Bidel însuşĭ, esprimase atâtŭ de sgomotosŭ dorulŭ după stăpânulŭ sĕu, că se luase hotărîrea a-i permite facerea unei visite la paralisatulŭ Bidel. Trei păzitorĭ aduseră pe „Sultan“ în lanţurĭ în camera bolnavului. Îndată ce leulŭ véḑu pe pătimaşŭ, alergă la dênsulŭ şi începu a-i arăta compătimirea lui, a-i linge obrazulŭ şi mânile şi a i esprima părerea sa de rĕu; apoi se culcă lângă patŭ şi nu voi sĕ mai părăséscă pe iubitulŭ sĕu stăpânŭ. Numai după ce Bidel îi ordonă sĕ se ducă, arĕtându-i uşa, visitătorulŭ eşi supusŭ dér întristatŭ, uitându-se adesea înapoi la stăpânulŭ sĕu.

Văpsirea florilorŭ după voinţă. — Unelor florĭ naturale potŭ a li se schimba colórea. Procederile suntŭ multe şi în tratatulŭ de horticultură »Florile“ se arată vr’o câteva care lucréză directŭ asupra plantei în pămêntulŭ cărea se pune substanţa care va da florilorŭ, ce se vorŭ ivi p’acea plantă, colórea schimbată. Décă flórei tăiate după o plantă óre-care i se doresce a’i se schimba faţa, se înmóiă flórea în órecarĭ vĕpselĭ tarĭ, care pĕtrundŭ în ţeseturele ei. Astfelŭ, décă se tine vr’o jumătate de ciasŭ, pausele şi micşunele în o soluţiune de anilină verde séu în eosină, aceste florĭ îşĭ schimbă cu totulŭ colórea.

„Gazeta Sătênului.“

O posnă studenţéscă. — Marele vestibulŭ alŭ nouei Universităţĭ vienese a fostŭ Sâmbăta trecută teatrulŭ unei posne studenţescĭ isbutite. Cu câteva ḑile înainte apărù pe tabla neagră a Universităţii o încunosciinţare, că li-se interḑice studenţilorŭ a lua cu ei cânĭ. Pe la 11 óre apărù unŭ studentŭ cu unŭ cotoiu mare şi frumosŭ, pe care-lŭ plimba legatŭ de unŭ lungŭ lanţŭ prin vestibulŭ. ’Şi póte închipui omulŭ rîsulŭ şĭ chilomanulŭ studenţilorŭ, când vĕḑură cotoiulŭ în lanţŭ, căruia nu’i prea plăcea rolulŭ acesta şi făcea totŭ felulŭ de săriturĭ. Studenţii urmăreau cu rîsete furtunóse acéstă scenă, până când portarulŭ Universităţii apărù şi provocà pe studentŭ sĕ ducă de-acolo cotoiulŭ. Studentulŭ însĕ se provocà la afişulŭ rectorului, care numai cânii îi interḑice, despre pisicĭ nu e vorba. Casulŭ era greu pentru portarŭ, care se duse acum în cancelaria rectorului, ca sĕ aducă o disposiţiune dela căpetenia academică. Rectorulŭ Zimmermann însĕ nu era acolo. Intr’aceea studentulŭ plecase de bună voiă cu cotoiulŭ, incidentulŭ însĕ formà încă multŭ timpŭ obiectulŭ unei vii dicuţiunĭ

Incercare de sinucidere. — »Liberalulŭ‘ din Iaşĭ spune că domnişóra Aneta B...., din strada Carp în etate de 18 anĭ, din cause necunoscute încá altorŭ muritorĭ, s’a hotărîtŭ aşĭ curma zilele, şi, în alaltă séră pe la órele 6 se aruncă în fântâna din ograda d-lui inginerŭ Cazabanŭ, care are o adâncime de mai bine de 20 metri. Intâmplarea făcù ca sĕ fie vĕzută de doi copii ai d-lui Brifŭ, chiar în momentulŭ când îşĭ îndeplinea fatala hotărîre; copii spăriaţĭ alergară la d. maiorŭ Teodorescu şi spuse ceeace vĕḑuse. D. maiorŭ încunoscinţă imediatŭ poliţia, şi mulţămită mĕsurilorŭ grabnice luate de d. comisarŭ Harbas, ea fu scósă din fântână numai cu nisce leziunĭ la picióre.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

---

numitŭ pe căpeteniile lorŭ »Fejedelem« (principĭ). Constantinŭ Porfirogenitŭ, care singurulŭ scie raporta autenticŭ despre Maghiarii sutei a noua şi a 10-a, desemnéză pe căpeteniile maghiare cu espresiunea slavă »Vojevodĭ,“ care espresiune aşaderă pare sĕ se fi întrebuinţatŭ atuncĭ esclusivŭ la Maghiarĭ. Dér apoi Jokai numesce érăşĭ pe amintiţii nomaḑĭ »Sciţĭ“ şi aceştia sĕ’şĭ fi supusŭ lorŭ 96 de popóre, sĕ fi distrusŭ zidurile chineze (!!) şi deodată ḑice apoi: ‚O miiă trei sute de anĭ a esistatŭ imperiulŭ Hunilorŭ pe pămêntulŭ lorŭ părintescŭ. Dér Hunii se împărţiră încetulŭ cu încetulŭ în partide. Mai întâiu au năvălitŭ asupra lorŭ Chinezii şi după aceea şi Tartarii şi aşa poporulŭ Hunilorŭ în urma desvoltării lui interne a peritŭ în suta întâia după Christosŭ. *Acésta încă arată, că ei erau Ungurĭ.*“ Póte sĕ pricépă omulŭ pĕcătosŭ acéstă insanitate fără D-ḑeu, acestŭ atentatŭ huronicŭ la mintea omenéscă! Dér vinŭ încă şi mai bune lucrurĭ. Indată după ce a ḑisŭ înţeleptulŭ Jokai, că Hunii au peritŭ, cetimŭ următórele: ‚Acolo (?) singuraticile partide se ’mpărtăşiră de sórte diferită.‘ O parte (a Hunilorŭ carĭ au peritŭ!!!) rĕmase în vechia patriă, cealaltă se duse în imperiulŭ chinezŭ şi sĕrută acum mâna împĕratului chinezŭ, şi a treia parte se duse spre vestŭ »spre a profeţi statelorŭ perirea.“

„Nu facemŭ glume, aşa stă în scrierea lui Jokai.“

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 5%	103 9)
Rentă de hârtiă 5%	93.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	119 30
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	105 52
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.50
Renta de hărtiă austriacă	82 25
Renta de arg. austr.	83 35
Renta de aurŭ austr.	111 60
Losurile din 1860	137.20
Acţiunile băncei austro-ungare	876 —
Act. băncei de creditŭ ung.	303.50
Act. băncei de creditŭ austr.	293.40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.97
Napoleon-d'orĭ	9.97
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 87
Londra 10 Livres sterlinge	126.20

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Decemvre st. n. 1886.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.44	Vênd.	8.46
Argint romănesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.33
Imperialĭ	»	10.30	»	10.33
Galbenĭ	»	5.95	»	5.97
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Nr. 6567/1886.

Publicaţiune.

S'a observatŭ fórte desŭ, cumcă în negoţulŭ cu materii combustibile — mai cu sémă în negoţulŭ cu uleiurĭ minerale arḑĕtóre — şi în îngrijirea lorŭ, nu se observă disposiţiunile ordinaţiunei Inaltului Ministeriu reg. ung. de interne din 20 Maiŭ 1870 Nr. 2970/1870 şi §§-ii 8 şi 9 ai ordinei stingerei focului, publicate de repeţite orĭ.

Reamintindu-se prin urmare din nou acele prescripte fie-cărui, care pórtă negoţŭ cu amintitele materii, sĕu acelora, care păstréză sĕu producŭ astfelŭ de materii, sĕ publică din nou unele puncte din acele prescripte, şi anume:

1. Tóte uleiurile minerale combustabile se concedŭ de a se vinde în negoţŭ micŭ numai atuncĭ, décă aceste se vêndŭ în vase hermetice închise, provĕḑêndu-se aceste vase cu inscripţiunea: „periculosŭ pentru focŭ;“ astfelŭ de materii au ca sĕ se golească din unŭ vasŭ într'altulŭ numai în o depărtare anumită de obiecte ce ardŭ.

2. In nicĭ unŭ locŭ de vênḑare nu este concesŭ, ca sĕ se vêndă mai multŭ decâtŭ 5 chilo prafŭ de puşcă; 200 chilo de petroleu; 300 chilo de spirtŭ; 10—15 chilo de aetherŭ, de terpentinŭ, Ligroin sĕu alte materii arḑibile, şi chiar şi astfelŭ de cantităţĭ au ca sĕ se păstreze numai în vase conformŭ prescripteloră.

3. Cantităţĭ mai marĭ de uleiurĭ minerale suntŭ sĕ se păstreze numai în astfelŭ de magazine sĕu pivniţe subterane, carĭ nu suntŭ situate lipitŭ lângă locuinţe, şi trebue sĕ fiă astfelŭ de adêncĭ, încâtŭ sĕ nu fiă posibilă scurgerea uleiului pe uliţă, în curte sĕu în alte scocurĭ menite pentru scurgerea altorŭ fluiditaţĭ. Astfelŭ de localităţĭ au sĕ fiă provĕḑute cu uşĭ de ferŭ şi cu oblóne, sĕ fiă cu totulŭ sigure în contra focului şi situate într'o depărtare de edificiĭ de locuitŭ, fixată de cătră competentulŭ oficiolatŭ. Intrarea în astfelŭ de locale este concesă numai ḑiua, şi în casŭ de lipsă şi nóptea, totuşĭ însĕ pe lângă folosirea lampelorŭ de siguranţă. Localele acestea au sĕ se ţină totdéuna închise, şi la casŭ décă erumpe vr'unŭ focŭ, au sĕ se astupe deschiḑĕturile lorŭ cu gunoiŭ, năsipŭ sĕu cenuşe.

4. In prăvălii, unde sĕ vêndŭ uleiurĭ minerale, trebue sĕ fiă la disposiţiune o cantitate corĕspunḑĕtóre de spirtŭ de salmiacŭ şi anume cam 10% din cantitatea astorfelŭ de uleiurĭ. Spirtulŭ de Salmiacŭ are sĕ se conserve în sticle, şi la casŭ décă se aprinde uleiulŭ, sĕ se arunce îndată salmiaculŭ în uleiulŭ aprinsŭ.

Totŭ asemenea are sĕ fiă la disposiţiune o corĕspunḑĕtóre cantitate de năsipŭ, cu care sĕ se pótă stinge foculŭ.

Contravenţiunile acestorŭ disposiţiunĭ se pedepsescŭ, conformŭ §-lui 17 alŭ susŭ citatei ordinaţiunĭ ministeriale, cu o pedépsă până la 200 fl. sĕu cu arestŭ corĕspunḑĕtorŭ.

Braşovŭ, 10 Decemvre 1886.

2—3

Căpitanatulŭ orăşenescŭ.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.